

Šernas

2017

Išvaizda

Nuotraukos autorius Marius Kavaliauskas

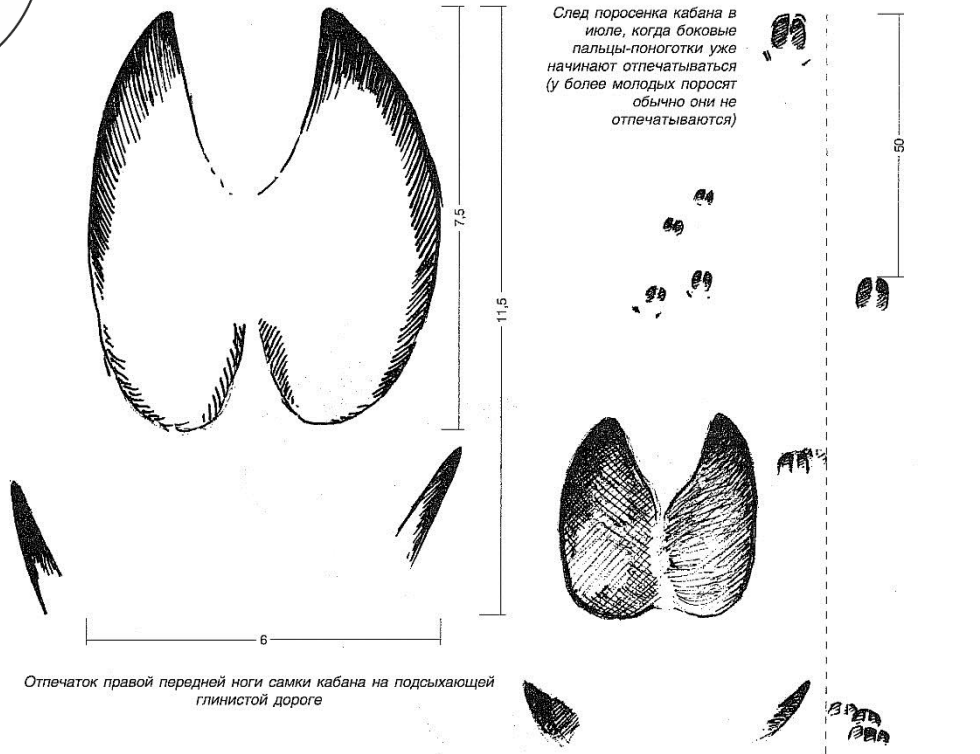
Išvaizda

Nuotraukų autorius Romualdas Barauskas

Pėdsakai

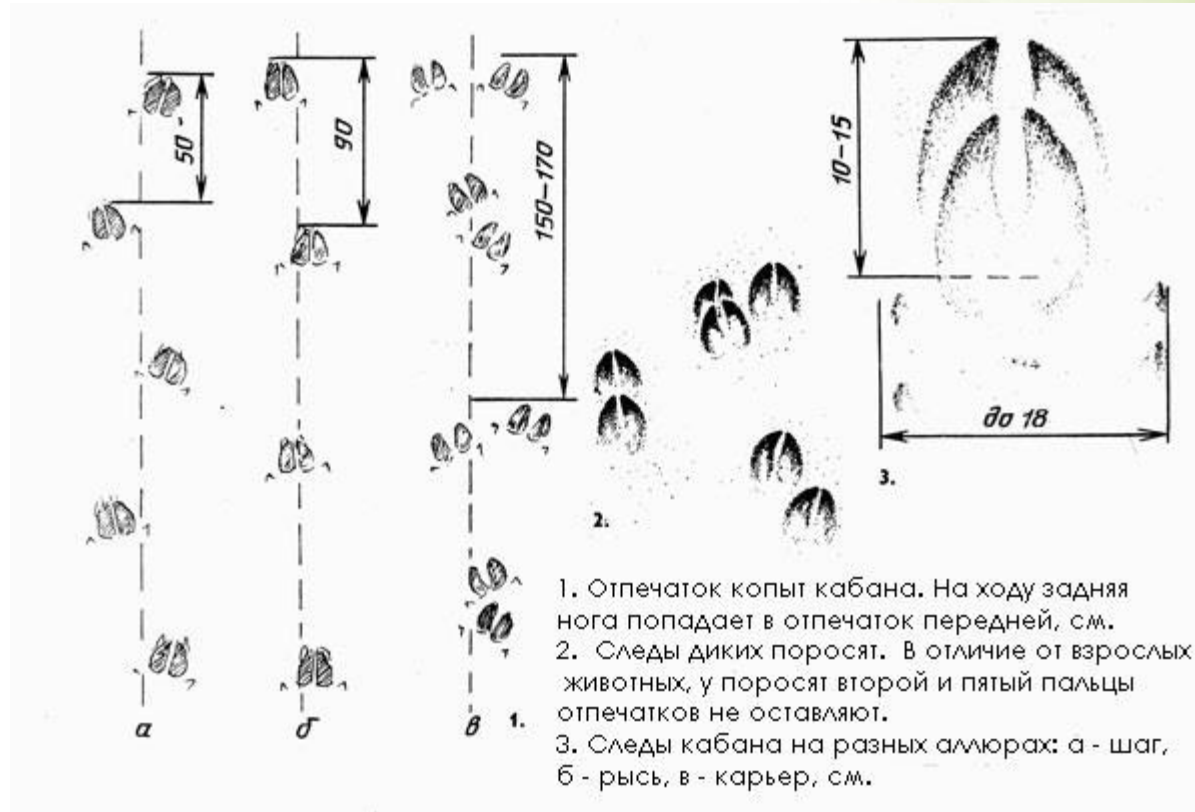

- Jauniklių pėdsakai: 2,0-3,5 cm
- Pernykščių: 3,8 – 4,5 cm
- Dvimečių: 5,5 x 4,5 cm
- Trimečių: 7 x 5,5 cm
- Suaugusių: 8 – 9,5 x 6,5 – 7 cm

Pėdsakai

Pėdsakai

1 - 3 pav. Kuo gilesnė danga, tuo sunkiau judėti šernams. Kuomet danga vidutinė – matyti ryškios įvilkos ir nuovilkos. Sniego padaugėjus – atsiranda savotiški tuneliai.

Pėdsakai

4 pav. Kuomet sniego danga yra storesnė nei 5 cm pradeda ryškėti įvilkos ir nuovilkos.

Veiklos žymės

↑ 5 pav. Šernės guolis, kuriame atsivedė jaunikius.

↑ 6 pav. Šernų maudymosi vieta.

↑ 7 pav. Kuomet išsimaudo, šernai eina pasitrinti į medžius.

↑ 8 pav. Vieta, kurioje medžiotojai išpila maistą šernams.

Veiklos žymės

9 - 10 pav. Tokius guolius šernai pasidaro atėjus žiemos laikotarpiui.
Jie būna po medžių lajomis, kur mažiau prisninga.

Veiklos žymēs

11 pav. Šernai miega būriais, tad guoliai būna
įvairaus dydžio.

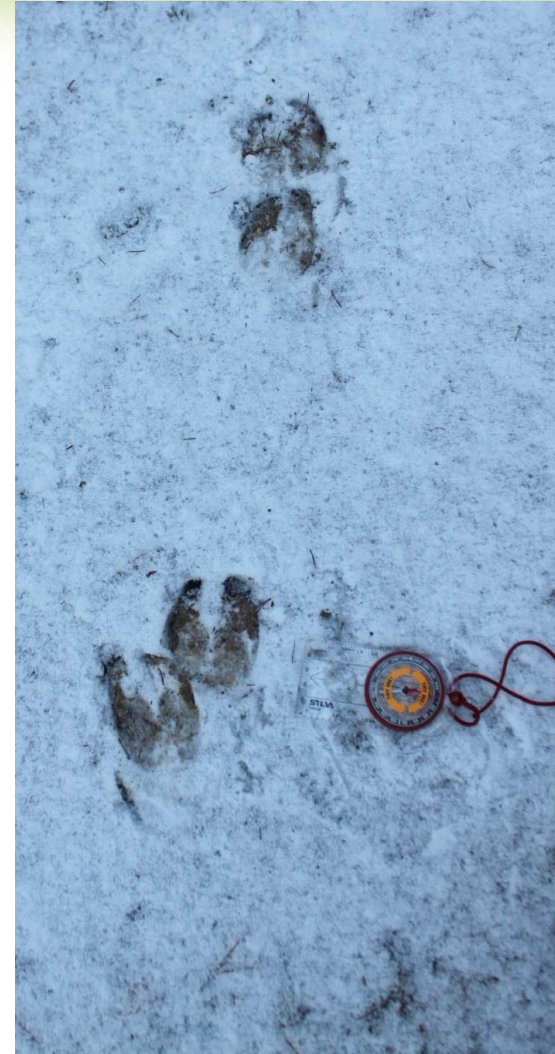
Veiklos žymės

12 - 13 pav. Vasarą išsimaudymas purve šernus gelbėja nuo parazitų, tačiau taip pat parodo kur po to judėta, trintasi, gulėta.

Veiklos žymės

14 - 15 pav. Žiemos metu be pavienių pėdsakų galima pamatyti šernų takus, kuriais naudojasi kiti miško gyventojai taip pat.

Šernų šeimos struktūra ir gyvensena

- Aktyvus tamsiu paros laiku;
- Labai mėgsta laikytis spygliuočių medynuose ypač tankiuose eglynuose;
- Mišrūs miškai svarbesni vasaros laikotarpiu;
- Žiemą guoliai išklojami eglės šakutėmis;
- Šernas – bandos gyvūnas. Tačiau atskirai laikosi suaugę patinai ir prie kitų šernų prisijungia tik rujos periodu. Atskirai laikosi seni, sergantys iš būrio išvaryti individai;
- Rujoja lapkričio – gruodžio mėnesiais. Rujos metu kartais patinai susikauna;
- Senos patelės rujoja anksčiau, nei jaunos;
- Nėštumas trunka apie keturis mėnesius. Atsiveda 4-6 (iki 12 jauniklių);
- Subręsta antraisiais gyvenimo metais;

Mityba

- Visaėdžiai gyvūnai. Minta žoliniais augalais, jų šaknimis, šakniastiebiais, šakniagumbiais, medžių bei krūmų dalimis, sėklomis, uogomis, vaisiais, grybais, samanomis, bestuburiais gyvūnais, varliagyviais, ropliais, pelniais graužikais, dvėseliena;
- Labai mėgsta garšvas, žliugę, vikšvas, dilgėles, pienes;
- Rudens metu, kai trūksta maisto, racioną stengiasi pajvairinti po žeme esančiomis augalų dalimis.
- Rudenį dažnai maitinasi gilėmis, grybais, vaisiais;

Mitybos žymės

16 - 19 pav. Šernai ieškodami maisto naudojami knysle. Atidengtas paviršius tampa puikia terpe greičiau įsigerti vandeniui, sudygti vėjo atpūstoms ar beknisiant sujudintoms sėkloms. Žiemos metu šernus kartais patraukia skruzdėlynai.

Mitybos žymės

20 pav. Aptikę gardžią šaknį ar pelės urvą geba išrausti galias duobes, kurių gylis gali siekti iki pusės metro.

Įdomūs faktai

- Rujos metu patinų šonuose susiformuoja stora oda, kuri kaip šarvas saugo nuo priešininko ilčių;
- Iki 2-3 savaičių šerniukai žinda bet kurį spenį, vėliau tik „savąjį“;
- Natūraliomis sąlygomis gyvena apie 12 metų;

Šernas tautosakoje

1. Sovijaus mitas;
2. Lietuvoje šernų skulptūrėlių iš gintaro ir medžio rasta nuo akmens amžiaus laikų;
3. Kapavietėse randama amuletų su šerno ar lokio iltimis;
4. Tacitas mini, kad Aičiai garbino Dievų Pramotę ir kaip jos ženklą nešiojo šernų statulėles;
5. Vedose aprašomas milžiniškas šernas, kurio pasivertė Dievas Višnu, kad išgelbėtų Žemę;
6. Germanų mitologijoje minimas šernas Gulinburstis;
7. Graikų mitologija (Kalidono šernas);
8. Ypatingai garbintas senųjų Keltų;

Karnyksai - ritualiniai senųjų keltų muzikiniai instrumentai, puošti šernų galvomis. Dešinėje – mūsų dienų rekonstrukcija;